

N° 34

JACQUES NÈVE

Uurwerkmaker - Horloger d'Art

+ 32 (0)477 27 19 08 - jneve@horloger.net - www.horloger.net

RENARD à Paris

REISKLOKJE, TE GEBRUIKEN ALS TAFELKLOK OF HANGKLOK

Omstreeks 1740

H. 13 cm B. 8 cm D. 9cm

RENARD À PARIS, OMSTREEKS 1740

REISKLOKJE, TE GEBRUIKEN ALS TAFELKLOK OF ALS HANGKLOK

Waarschijnlijk Armand Renard, die gevestigd was in het ‘Cloître St-Jean de Latran’ (Klooster van Sint-Jan van Lateranen) omstreeks 1750-1772. (ref Tardy, dictionnaire des horlogers français)

Ronde geëmailleerde wijzerplaat met blauwe romeinse cijfers voor de uren en zwarte arabische cijfers voor de minuten. Drie prachtig uitgesneden messing wijzers waarvan er twee de uren en minuten aangeven en een derde het aantal uren weergeeft tot aan de volgende wekbeurt. De naam van de maker wordt vermeld op een emaille cartouche bovenaan de wijzerplaat, terwijl op een andere uit verguld brons, onderaan de wijzerplaat, zeer waarschijnlijk het wapenschild van Mathieu Pinsonneau, Marquis du Blanc gegraveerd werd, geflankeerd door de gekruiste staf van de provoost. De bovenste hoeken zijn versierd met rozen, refererend naar het proostschap van Bondy.

Een grote veerton met belangrijk krachtoverbrengingssysteem laat een looptijd van vijftien dagen toe. Spillegang met gangwiel met 45 tanden.

Het beschermend kastje rond de mechaniek is volledig gemaakt uit messing, gepolierd langs alle kanten en verguld langs de voorzijde. Vier kleine puntvormige voetjes ondersteunen de klok en beschermen op die manier de veerton die ertussen is aangebracht. Via een treksysteempje langs de rechterzijde wordt de wekker opgewonden. Een cilindervormige bel bekroont op een sobere manier het geheel.

Door middel van een ophangbeugel en twee pinnen kan de klok aan de muur worden opgehangen, op dezelfde manier als we dat kennen bij lantaarnklokken.

H. 13 cm B. 8 cm D. 9 cm

De gekruiste pelgrimsstaf, waarvan er zich een exemplaar achter het wapenschild situeert en zich uitstrekt tot boven de kroon, is het teken van een provoostschap die op een religieuze instelling kan duiden, maar evenzeer op een burgerlijke jurisdictie. Dankzij de *Dictionnaire des figures héraldiques* van graaf Théodore de Renesse,¹ werd het ons mogelijk het wapenschild met de draak te identificeren, de draak zoals we hem hier als enige figuur voorgesteld zien in de eerste en vierde onderverdeling van het blazoenschild.

Voor deze Franse klok werden we, dankzij die volledige lijst van wapenschilden, bij de naam van Pinsonneau (Paris) gebracht.

Mathieu Pinsonneau (1656-1747) heer van Granville, was eerst Inspecteur van Politie, Justitie en Financiën van het Île de France vooraleer hij als kanselier zegelbewaarder en hoofdinspecteur van Financiën werd bij de hertog van Orléans et schatbewaarder van de Koninklijke Orde van Saint Louis. Als Secretaris van de Raad en eerste oorlogsgriffier werd hij eveneens secretaris van Louvois

Nadat hij markies du Blanc was geworden, werd hij vanaf 1715 eigenaar van het kasteel de Forges in Berry en wist hij grote landerijen in Bretagne te verwerven. Via zijn echtgenote, Pétronille Triboulleau, verkreeg hij een gedeelte

¹ Opus cité-supra, p.133.

van de proosdij van Bondy² (Seine-Saint-Denis) die later verdeeld werd onder Julien Louis Bidé, zijn schoonzoon en zijn dochter Pétronille Françoise Pinsonneau.

Het wapenschild op deze klok , de staf van de provoost, de draak en de kroon van de markies voostellende, zou dus het wapenschild van Mathieu Pinsonneau, marquis du Blanc kunnen zijn, evenals dat van zijn nazaten (in dit geval van zijn dochter, die later, samen met haar echtgenoot, zelf in het bezit kwam van de proosdij van Bondy). Meer nog : de rozen in de bovenste hoeken van de wijzerplaat kunnen naar Bondy verwijzen. Bondy, waarvan het wapenschild als volgt wordt voorgesteld : « D'argent à la forêt terrassée de sinople, au chef d'azur chargé de trois quintefeuelles aussi d'argent » (fig.1). (« Het groen van het woud op een zilveren ondergrond, onder een azuurblauwe band met drie zilveren vijfbladige bloemen (rozen) »).

Van harte dank aan Mijnheer Van Ormelingen en Mevrouw Nadine Lennox voor hun onderzoekswerk en hun hulp bij het schrijven van deze nota's

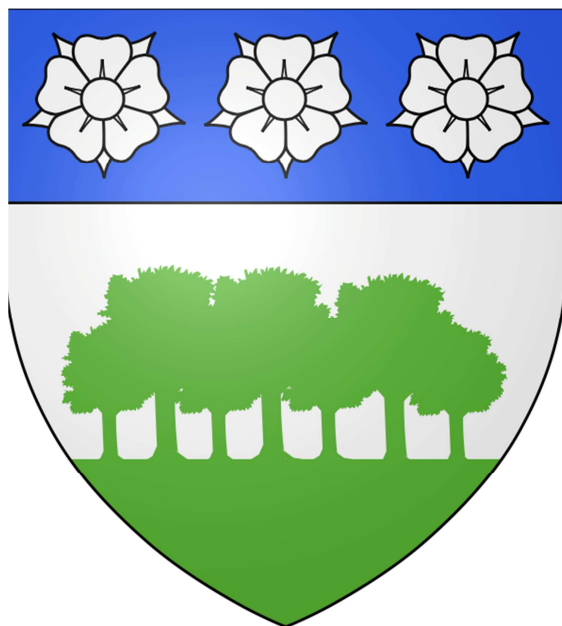

Fig.1 Blazoen van de stad Bondy

² *Juridictions ordinaires royales et seigneuriales* par Henri Furgeot, Centre historique des archives nationales, 1892, pp.24 et 25.

M É M O I R E S HISTORIQUES

CONCERNANT
L'ORDRE ROYAL ET MILITAIRE
DE SAINT-LOUIS,
ET L'INSTITUTION
DU MÉRITE MILITAIRE.

par Meslin

*Res gerere, & captos ostendere civibus hostes,
Attingit solium Jovis, & cælestia tentat.*

HORACE, Épil. XVII, liv. 1.

A PARIS,
DE L'IMPRIMERIE ROYALE.

M. DCCLXXXV.

TABLES CHRONOLOGIQUES

Des Officiers d'Administration de l'Ordre Royal & Militaire de SAINT-LOUIS, depuis la création en 1693, jusqu'à présent 1784.

D A T E S
DE LEURS PROVISIONS
ou de leurs emplois
dans
les comptes de l'ORDRE.

OFFICIERS établis en 1693.

Chanceliers.

-1693. **M.** BOUCHERAT (Louis), Chancelier de France.
-1699. M. DE PONTCHARTRAIN (Louis-Phelypeaux), Chancelier de France.
-1714. M. VOISIN (Denys), qui étoit Secrétaire d'État, lui succède & exerce jusqu'en 1719.

Trésoriers.

- 8 Mai 1693. DU FRESNOY, Conseiller du Roi en ses Conseils d'État, premier Commis du Secrétaire d'État de la Guerre. Mort en 1698.
- 15 Février 1698. CHARPENTIER. Mort en 1703.
- 14 Mars 1703. DE TOURMONT. Mort en 1715.
- 18 Avril 1705. **PINSONNEAU** (Matthieu), Conseiller du Roi en ses Conseils, Maître ordinaire en la Chambre des Comptes, premier Commis

Dd ij

D A T E S
de leurs provisions, &c.

Suite des Officiers d'Administration.

du Secrétaire d'État de la Guerre, & depuis Secrétaire du Conseil de la Guerre pendant la Régence. *Mort en 1747.*

Greffiers.

8 Mai 1693.

LEFEBVRE, Conseiller du Roi, Contrôleur général des Bâtimens & Jardins de Sa Majesté, Arts & Manufactures de France, Intendant & Contrôleur général de l'argenterie, menus-plaisirs & affaires de la Chambre du Roi. *Mort en 1698.*

Avril 1698.

LEFEBVRE (Nicolas-Philippe), Intendant & Contrôleur général en survivance, de l'argenterie, menus-plaisirs & affaires de la Chambre de Sa Majesté. *Mort en 1750.*

Huissier.

8 Mai 1693.

DE LA PRÉE, Aide-maréchal-général-des-logis des Camps & Armées du Roi.

Il a exercé jusqu'en 1719.

OFFICIERS créés en 1719.

Chancelier-Garde du Sceau.

15 Avril 1719.

M. D'ARGENSON, Garde des Sceaux de France. *Mort en 1721.*

15 Mai 1721.

M. D'ARGENSON (René-Louis de Voyer de Paulmy), Conseiller d'État, Intendant en Haynault. *Retiré en 1721.*

